

**СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
УНИВЕРСИТЕТСКИ ЦЕНТЪР ПО УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО
ЛАБОРАТОРИЯ ЗА АНАЛИЗИ И ПРОУЧВАНИЯ**

ДОКЛАД

**С АНАЛИЗ НА ДАННИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА МНЕНИЯТА НА
СТУДЕНТИТЕ В ПОСЛЕДНИ КУРСОВЕ НА ОКС "БАКАЛАВЪР" НА
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ ЗА НАГЛАСИТЕ ИМ КЪМ ОБУЧЕНИЕ В
МАГИСТЪРСКА СТЕПЕН**

СОФИЯ

2022

СЪДЪРЖАНИЕ

Резюме на основните изводи и препоръки	3
1. Общи характеристики на проведеното изследване.....	4
1.1. Цел, предмет и обект на изследването	4
1.2. Основни характеристики на обекта на изследването	5
2. Основни резултати	7
2.1. Представи на респондентите за реализация на възможностите след завършване на бакалавърска степен.....	8
2.2. Желание за продължаване на обучението след получаване на бакалавърска степен, предпочитана специалност и висше училище.....	12
2.2.1. Желание за продължаване на обучението след получаване на бакалавърска степен.....	12
2.2.2. Предпочитана специалност и висше училище за обучение в магистърска програма	14
2.3. Мотиви за продължаване на обучението в магистърска програма	16
2.4. Прием на студенти магистри в СУ „Св. Климент Охридски” и в Исторически факултет	20
2.4.1. Мнения на анкетираните студенти за системата за прием на студенти-магистри в СУ „Св. Климент Охридски”	21
2.4.2. Мнения на анкетираните студенти за организацията на прием в магистърските програми на Историческия факултет	22
3. Предложения, забележки и препоръки на студентите към ръководството на Исторически факултет	22
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1</i>	25
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 2</i>	30
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 3</i>	31
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 4</i>	32
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 5</i>	33

Резюме на основните изводи и препоръки

Проучването на нагласите на студентите бакалаври от последните курсове на Исторически факултет към продължаване на образованието в магистърска степен на обучение е проведено през месеците ноември 2021 - януари 2022 година от Лабораторията за анализи и проучвания към Центъра по управление на качеството.

Целта на изследването е да проучи намеренията на студентите бакалаври за продължаване на обучението им в магистърска степен и мотивите за избор на магистърска програма и мястото на обучение.

Чрез Web-базирана анкетна карта са регистрирани мненията на 106 студенти. Данните показват, че голямата част от анкетиранияте студенти (четири пети) са изразили желание да продължат образованието си в магистърска степен на обучение. Единици са тези, които са отговорили, че нямат намерение да се обучават след бакалавърската програма.

Анкетиранияте бакалаври от последните курсове, които са се отзовали на анкетата, ще се насочат най-вече към магистърска програма в специалността, която изучават в момента. Най-голям дял от анкетиранияте биха задълбочили знанията си в магистърските програми "Античност и средновековие", "Кризи, конфликти и дипломация в световната политика" и "Дипломация и разузнаване на Балканите".

Водещ мотив за избор на магистърска програма е задълбочаването на знанията в определена област, към която респондентите проявяват интерес. Престижът на полученото образование (в Софийския университет и в Историческия факултет), и качеството на подготовката във факултета са също мотиви с висока значимост за бакалаврите.

Най-голям дял от участвалите в анкетата студенти – близо две трети, са на мнение, че кандидат-магистрите трябва да се приемат с диплома за завършено висше образование от определен успех нагоре. Мнозинството от участвалите в анкетата – 79,2%, биха предпочели всяка магистърска програма да е с отделен прием.

В свободно изразени мнения по отношение на магистърските програми студентите предлагат:

- Налична информация за евентуални практики в чужбина; възможност за изучаване на факултативни дисциплини; "по-модерно и по-практически насочени" дисциплини;
- Организиране на събития, свързани с магистърските програми; по-добра комуникация между факултет-студент; създаване и поддържане на уеб-

страница за всяка магистърска програма, с богато и изчерпателно съдържание;

- Гостуващи лектори от други катедри и факултети на СУ, от други български и чуждестранни университети, от БАН;
- Промяна на учебния план;
- Възможност за надграждане на работата свързана с тема по интерес, по която студентът работи от бакалавърска степен;
- Помощ в кариерното развитие - осигуряване на контакти с евентуални работодатели

1. Общи характеристики на проведеното изследване

През периода ноември 2021 - януари 2022 година Лабораторията за анализи и проучвания към Центъра по управление на качеството проведе проучване на нагласите на студентите бакалаври от последните курсове на Исторически факултет към продължаване на образованието в магистърска степен на обучение. Изследването е по поръчка на Деканското ръководство на факултета.

1.1. Цел, предмет и обект на изследването

Целта на изследването е да проучи намеренията на студентите бакалаври за продължаване на обучението им в магистърска степен и мотивите за избор на магистърска програма и мястото на обучение.

Предмет на проведеното изследване са въпросите от следната проблематика:

- желанията за бъдеща реализация след получаване на бакалавърска степен
- мотиви за получаване на образователна степен „магистър” и избор на магистърски програми
- предпочитана програма и висше училище за получаване на образователна степен „магистър”
- мнения за организацията на приема на студенти-магистри в СУ „Св. Климент Охридски” и в Исторически факултет.

Обект на изследването са студентите от трети и четвърти курс в редовно обучение и четвърти и пети курс в задочна форма на всички специалности в Исторически факултет.

Изследването е проведено чрез Web-базирана анкета. С този вид анкети от една страна се достига до различни студенти от цялата съвкупност, от друга - е най-удачният вариант в условията на епидемична обстановка. На анкета, която студентите могат да попълнят по всяко време, когато им е удобно, се отзовават всички студенти, които биха желали да споделят мненията си и имат конкретни препоръки към ръководството на факултета. Това е и основната цел на изследването - да се съберат възможно най-широк кръг мнения, без да се търси представителност на информацията за цялата съвкупност.

При анализа на данните са използвани едномерни и двумерни разпределения на изследваната съвкупност, а връзките и зависимостите са изследвани чрез статистическите методи Хи-квадрат, коефициент на Крамер и Дисперсионен анализ. За статистически значима връзката се приема, ако стойността на равнището на значимост P е по-малка или равна на 0,05.

1.2. Основни характеристики на обекта на изследването

Чрез електронната анкетна карта са регистрирани мненията на 106 студенти, което е 34,3% от общия брой на студентите в последните два курса от обучението по списък.

От анкетираните бакалаври:

- 49,0% са мъже
- 51,0% са жени
- Неотговорилите на този въпрос са 7,5%

От участвалите в анкетата всички са български студенти, няма респонденти посочили, че са чуждестранни студенти, а 7,5% не са посочили отговор на този въпрос.

На таблица 1 е представен дялът на анкетираните студенти по специалности спрямо общия брой на записаните студенти в последните курсове от обучението. Само в една специалност са се включили в анкетата повече от половината записани студенти – "Етнология". В две специалности - "История и география", и "История и философия" анкетираните студенти са под 20,0% от записаните. Тези диспропорции в получената извадка не позволяват сравняване на мненията на студентите в различните специалности. Анализът в доклада ще търси разлики в мненията и нагласите на студентите по среден успех, работа успоредно със следването и по това, колко желана е специалността, която изучават.

Таблица 1

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ ПО СПЕЦИАЛНОСТ

Специалности	Записани студенти в последните курсове на ОКС "бакалавър"	Анкетирани	% от записаните
История	105	43	41,0
Археология	29	10	34,5
Етнология	10	6	60,0
Етнология и културна антропология	5	2	40,0
История и география	40	4	10,0
Архивистика и документалистика	40	10	25,0
История и геополитика на Балканите	42	15	35,7
История и философия	22	3	13,6
Хебраистика	8	2	25,0
История и чужд език	8	3	37,5
Общо:	309	106	34,3

Забележка: Осем от анкетираните (7,5%) не са посочили своята специалност.

В зависимост от средния успех от следването, анкетираните студенти се разпределят по следния начин:

- От 4,00 до 4,49   - 7,2%
- От 4,50 до 4,99   - 19,6%
- От 5,00 до 5,49   - 33,0%
- От 5,50 до 6,00   - 40,2%

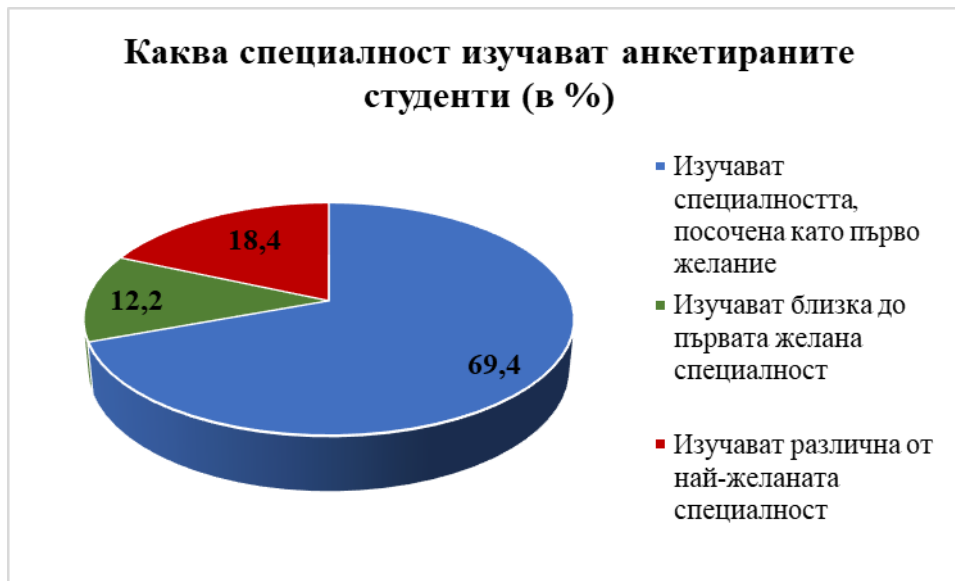
Неотговорилите на въпроса какъв е средния им успех от следването досега а 8,5%.

Данните показват, че преобладаващото мнозинство от студентите са с отличен и много добър успех. В изследването не са взели участие студенти с успех до 3,99, а студентите с успех от 4,00 до 4,49 и от 4,50 до 4,99 са значително по-малко от групата студенти с по-висок успех, затова те са обединени в една група (успех до 4,99). Представеният по-нататък анализ по успех е извършен на базата на това групиране - до 4,99; от 5,00 до 5,50 и от 5,50 до 6,00.

Високият успех на анкетираните студенти не е изненада, защото много голяма част от тях (близо 70,0%) са посочили, че изучават специалност, която е била първото им желание. Високата мотивация за изучаване на желана специалност определя и успеха на студентите. На диаграмата по-долу ясно се вижда, че по-малко от една пета

са студентите, които изучават специалност, която не е била най-желана или близка до нея.

Графика 1

Неработещите анкетирани бакалаври са 43,9%. От отзовалите се на анкетата студенти 56,1% са посочили, че работят успоредно със следването. За 10,2% от респондентите работата им е свързана с изучаваната специалност, а 45,9% работят в област, различна от тази, в която се обучават. Поради това, че по-големите дялове студенти имат работа, несъответстваща на изучаваната специалност по-нататък в анализа, когато разглеждаме работата като фактор, влияещ върху студентските мнения, студентите, които работят по специалността си и тези, които имат друга работа, са обединени в една група на работещи студенти.

2. Основни резултати

Структурата на изложението на резултатите е изградена на база основните проблемни области, предмет на социологическото изследване. Както вече посочихме, получените данни са анализирани в зависимост от успеха на изследваните лица, работата успоредно със следването и колко желана е била специалността при кандидатстването.

Докладът започва с анализ на ранглистата на представите на участвалите в анкетата студенти за реализацията на възможностите, които се откриват след завършване на обучението в бакалавърска степен.

На второ място са представени данните, получени от отговорите на анкетираните за нагласите им към продължаване на обучението за получаване на образователната степен „магистър”.

Анализът на студентските оценки на твърденията, изразяващи личните им съображения за избор на магистърска програма, са представени на трето място в доклада.

Четвърта точка на представения доклад акцентира върху мненията на участвалите в анкетата студенти за това, как да бъдат приемани студенти-магистри в СУ „Св. Климент Охридски” и в магистърските програми на Историческия факултет.

В последната част са анализирани студентските отговори в открит въпрос за мнения, предложения и препоръки към ръководството на факултета.

В Приложения към доклада са представени едномерните разпределения на отговорите на студентите на въпросите в анкетата и препоръките, отговорите в свободна форма на част от въпросите, както и направените предложения/препоръки, от респондентите, без редакторска намеса.

2.1. Представи на респондентите за реализация на възможностите след завършване на бакалавърска степен.

На студентите от последните два курса на бакалавърските специалности на Исторически факултет е предложен въпрос, чрез който се цели да бъдат очертани проекциите на младите хора за посоката на тяхната реализация след завършването. Анкетираните оценяват по скала от две до шест степента, в която биха предпочели да реализират определен набор от възможности. Получените данни са обобщени в средни оценки и са подредени в ранглиста по степен на значимост. Ранглистата е представена на таблица 2.

Таблица 2

РАНГЛИСТА НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ СЛЕД БАКАЛАВЪРСКА СТЕПЕН
(В СРЕДНИ ОЦЕНКИ)

В каква степен биха предпочели да се възползват от всяка от изброените възможности:	Средна оценка¹	Стандартно отклонение²
Продължаване на обучението в ОКС „магистър“	5,29	1,03
Работа в практиката по специалността, придобита в ОКС „бакалавър“	4,83	1,14
Работа на управленска и ръководна позиция	4,56	1,18
Научноизследователска работа	4,38	1,31
Учителска работа в средното училище	4,25	1,43
Преподавателска работа във факултета, ако бъде предложено	4,25	1,41
Продължаване на обучението в ОНС „доктор“	4,21	1,42
Започване на собствен бизнес	3,95	1,45
Работа в чужбина	3,39	1,27
Напускане на страната и трайно установяване в чужбина	2,76	1,00

Данните показват, че в проекциите за бъдеща реализация на възможности, на първо място стои получаването на магистърска степен, оценено със средна оценка 5,29. Следващите две челни места в проекциите на респондентите са работа по специалността и работа на ръководна позиция. Със средна оценка над 4,00 са възможностите за научноизследователска работа (4,38), учителска работа в средно училище и преподавателска работа във факултета (4,25), и продължаване на обучението в степен "доктор" (4,21). По-ниско оценяваните възможности за професионална реализация са започването на собствен бизнес (3,95) и работа в чужбина (3,39). Студентите не свързват бъдещата си реализация с трайното установяване в друга страна, което намира израз в най-ниската оценка на тази възможност – 2,76.

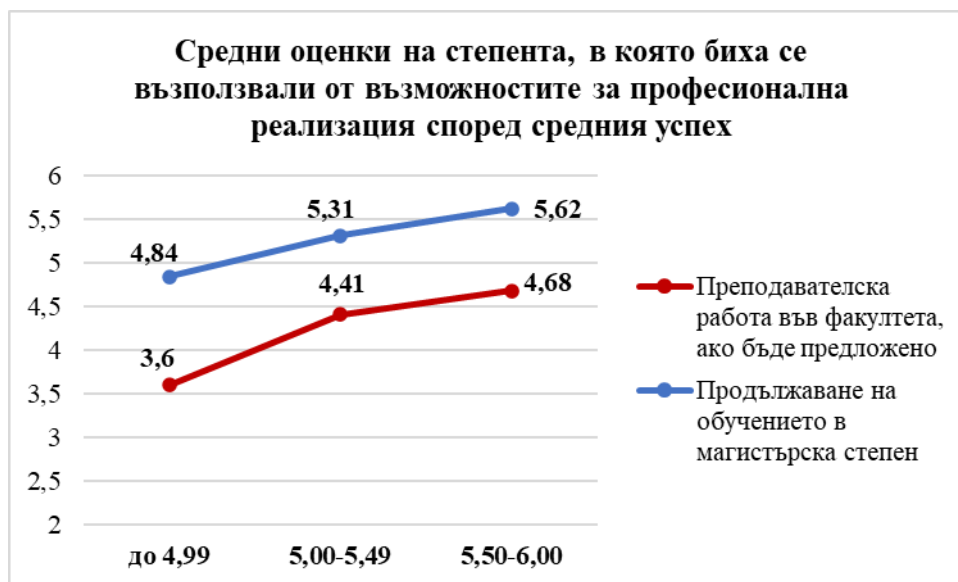
Резултатите от оценките на анкетираните за степента, в която биха предпочели да реализират определени възможности според успеха показват, че студентите с различен успех оценяват по различен начин възможностите, които са свързани с повишаване на образованието в по-висока степен "магистър" и преподавателска работа във факултета, ако им бъде предложено. С повишаване на успеха на

¹ В тази и във всички останали таблици от този вид средните оценки от отговорите на анкетираните са получени по скала от две до шест, където две е най-ниската оценка, а шест - най-високата.

² В тази и във всички останали таблици от този вид стандартното отклонение показва степента на единомислие (респ. разногласие) при изразените мнения. По-ниските стойности на стандартното отклонение изразяват по-голямо единомислие, а по-високите – по-големи различия в оценките.

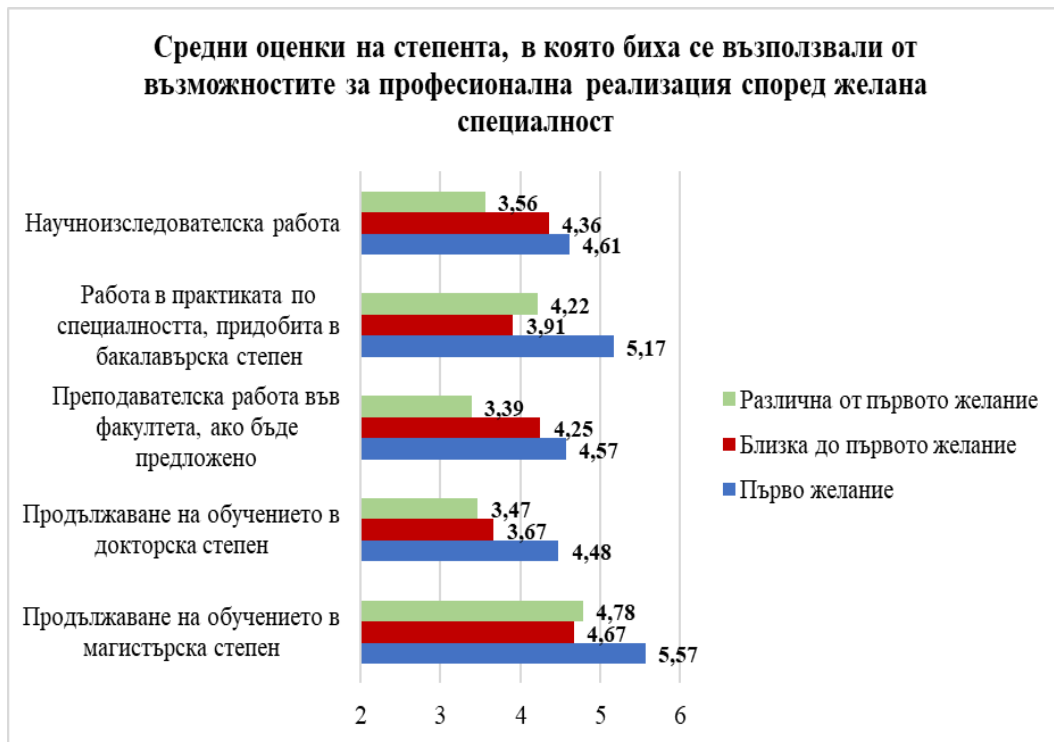
анкетирани се повишава и оценката, която те дават за реализацията на такива възможности. Студентите с отличен успех оценяват по-високо възможността да продължат образованието си в магистърска степен, както и възможността да приемат преподавателска работа във факултета.

Графика 2

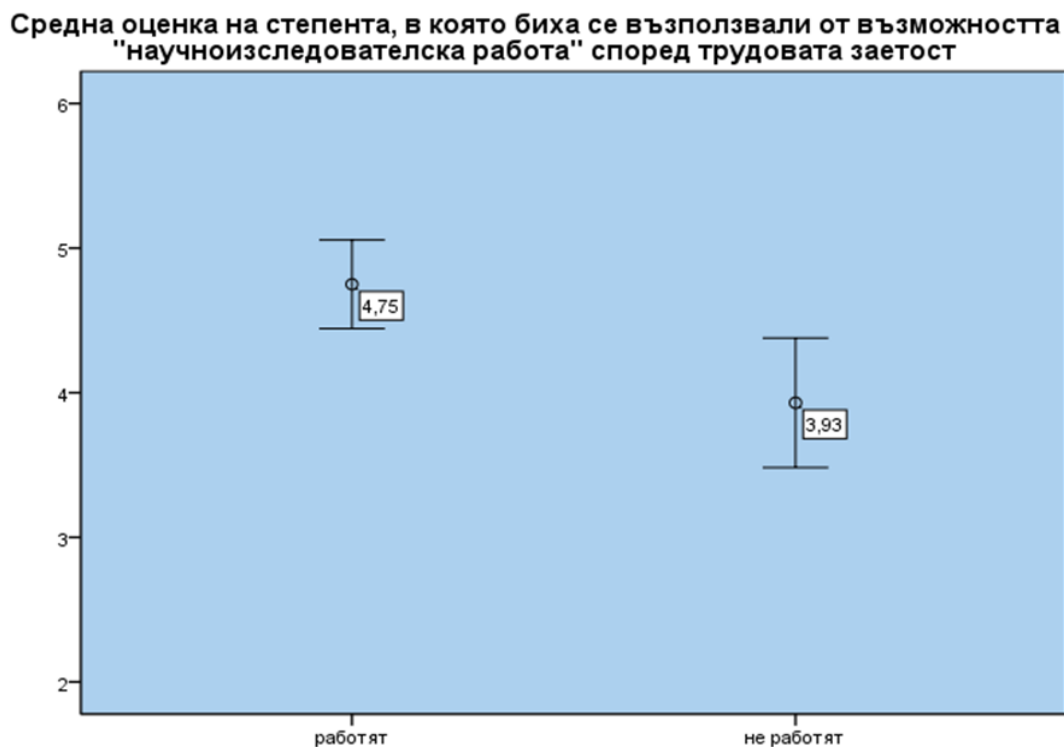
Колко желана е специалността, която студентите изучават, също влияе на оценката им за възможностите за професионална реализация. На графиката по-долу са представени онези възможности, при които разликите са значими. Като цяло, студентите, които изучават желана или близка до нея специалност, дават значимо по-високи оценки на повечето от възможностите за професионална реализация.

Графика 3

Различия в средните оценки на студентите по отношение на трудовата им заетост се наблюдават единствено към възможността за *научноизследователска работа*. Както се вижда на графиката по-долу, работещите студенти са оценили доста по-високо и с по-голямо единодушие тази възможност спрямо своите неработещи колеги.

Графика 4

2.2. Желание за продължаване на обучението след получаване на бакалавърска степен, предпочитана специалност и висше училище

2.2.1. Желание за продължаване на обучението след получаване на бакалавърска степен

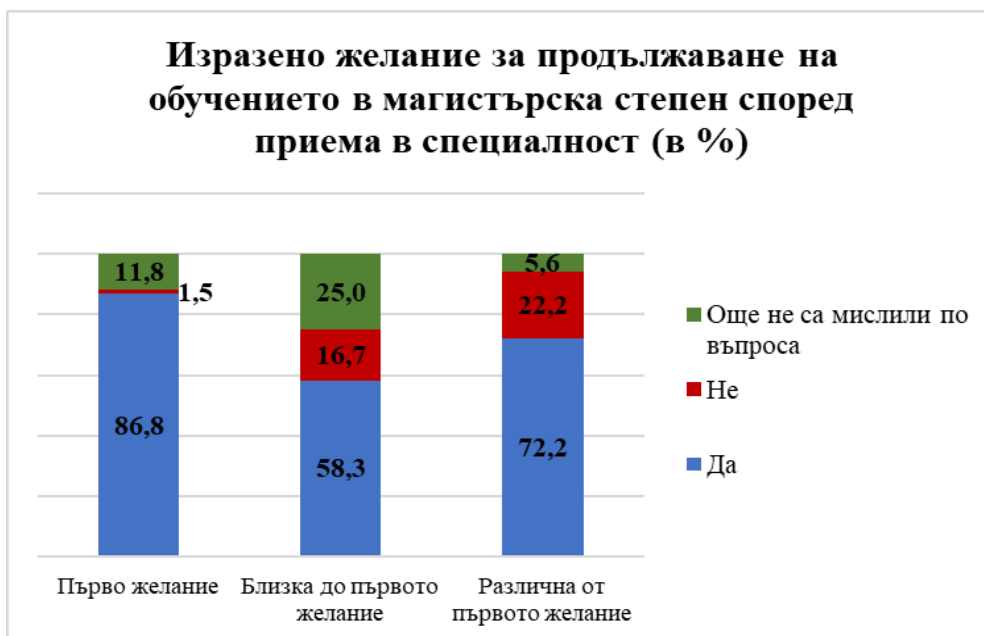
Попитани конкретно дали биха продължили обучението си, голямата част от анкетираните студенти са изразили желание да продължат образованието си в магистърска степен на обучение. По-малко от една десета са тези, които са отговорили, че нямат намерение да продължават след бакалавърската програма.

Графика 5

Обучаването в желаната специалност е единственият диференциращ фактор на отговорите на въпроса възнамеряват ли анкетиранияте студенти да продължат да се обучават за образователната степен магистър.

Графика 6

И сред трите групи най-голям е дялът на студентите, изразили желание да продължат обучението си в ОКС "магистър", но най-висока е стойността му сред респондентите, изучаващи специалността, посочена като първо желание при

кандидатстване. Групата на студентите, обучаващи се в специалност различна от първото им желание по-често спрямо другите са посочвали, че не желаят да продължат обучението си в по-висока степен. Най-често колебаещите се в отговора си са респондентите, които изучават специалност, близка до тази, посочена на първо място в състезателния картон.

Всички други фактори, диференциращи изследваната съвкупност не оказват влияние върху мненията по този въпрос.

2.2.2. Предпочитана специалност и висше училище за обучение в магистърска програма

Изборът на магистърска програма и висше учебно заведение до голяма степен се влияят от степента на удовлетвореност от изучаваната специалност в бакалавърска степен. Най-общ косвен индикатор за удовлетвореността от следването в избраната специалност е готовността на студентите да повторят своя избор, ако сега кандидатстват в Университета. По-голямата част от анкетиранияте студенти в Исторически факултет са удовлетворени от следването си и биха избрали същата специалност, ако трябва сега да повторят избора си - 62,9%. Тези, които биха избрали близка специалност (най-вероятно от другите специалности в Исторически факултет) са 13,4%. Към различна специалност от изучаваната в момента биха се насочили 23,7%.

На таблица 3 са представени отговорите на анкетиранияте студенти на въпроса магистърски програми на кои специалности и висши училища биха предпочели за продължаване на образованието си.

Според получените данни, анкетиранияте студенти от последните курсове на ОКС "бакалавър" на Историческия факултет, ще се насочат най-вече към магистърска програма в специалността, която изучават в момента - 49,1% и към магистърска програма в друг факултет от Университета. Тези данни показват, че анкетиранияте са доволни от качеството на обучението в специалностите на Исторически факултет и биха ги избрали и за получаване на по-високата образователна степен.

Таблица 3

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ НА ВЪПРОСА КЪМ КАКВИ МАГИСТЪРСКИ ПРОГРАМИ БИХА СЕ НАСОЧИЛИ (В %)

Към каква магистърска програма биха се насочили:	%
Към магистърска програма в специалността, която изучават в момента	49,1
Към магистърска програма в друга специалност от факултета	17,0
Към магистърска програма в друг факултет от СУ "Св. Климент Охридски"	24,5
Към магистърска програма в друго висше училище	16,0
Към магистърска програма в университет в чужбина	10,4

Все още не са решили към каква магистърска програма ще се насочат	20,8
Общо	137,7

Забележка: Сборът на процентите е повече от 100,0%, тъй като въпросът позволява повече от един отговор.

Това дали работят по време на следването и успехът не диференцират значимо отговорите на респондентите. Работещите и неработещите студенти, както и трите групи, обособени по успех от следването посочват еднакво често различните възможности за обучение в магистърски програми.

Различия в мненията на анкетираните студенти спрямо обучението в желаната специалност се наблюдават по отношение на две от възможностите за обучение - *магистърска програма в специалността, която изучават в момента и магистърска програма в друго висше учебно заведение*. Желанието да продължат образованието си в ОКС "магистър", избирайки специалността, която изучават в момента е посочвано като отговор най-често от студентите, които изучават специалността, поставена на първо място в състезателния картон. Това е логичен резултат, защото Исторически факултет на СУ е с най-висок авторитет и рейтинг и тези, които са искали точно това да изучават ще го изберат и за по-високата образователна степен. Към друго висше учебно заведение, за да продължат образованието си в магистърска степен биха се насочили предимно бакалаврите, изучаващи близка до тази специалност, която са посочили на първо място.

Спрямо изучаването на желаната специалност се наблюдава и още едно различие в мненията на анкетираните студенти - тези от тях, които се обучават в специалност, различна от посочената на първо място са по-често посочвали отговор "*все още не съм решил(а) към каква магистърска програма ще се насоча*".

Магистърските програми, които биха предпочели анкетираните студенти за обучението си след бакалавърската степен са представени на таблица 4. Най-голям дял от анкетираните биха задълбочили знанията си в магистърските програми "Античност и средновековие", "Кризис, конфликти и дипломатия в световната политика" и "Дипломатия и разузнаване на Балканите".

Таблица 4

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ НА ВЪПРОСА
КЪМ КОИ МАГИСТЪРСКИ ПРОГРАМИ ПРОЯВЯВАТ ИНТЕРЕС (В %)

Област на интерес:	%
Античност и средновековие	20,0
Българското средновековие: държава, общество и култура	8,9
Възраждане и памет	12,2

Модерна България: държава и общество (края на XIX – началото на XXI век)	12,2
Християнство и ислям на Балканите	14,4
Европейски Югоизток	7,8
Дипломация и разузнаване на Балканите	18,9
Кризис, конфликти и дипломация в световната политика	20,0
История и съвременност на Русия, Източна Азия и Евразия	12,2
Историко-етнически модели на националната сигурност	4,4
Дигитална хуманитаристика / Digital Humanities	6,7
Регионални измерения на глобалните тенденции - Китай, Източна и Югоизточна Европа, 19-21 век/ Regional dimensions of Global Tendencies – China, East and South-East Europe, 19-21st centuries	7,8
Археология	14,4
Археометрия	4,4
Етнология и културна антропология	16,7
Културен туризъм	14,4
Документални и архивни ресурси	5,6
Музеология	5,6
Общо	206,7

Забележка: Сборът на процентите е повече от 100,0%, тъй като въпросът позволява повече от един отговор.

Студентите са отбелязвали и други области на интереси, различни от предложените във въпроса. По-голямата част от тях са различни от исторически специалности. Представени са в *Приложение 2* заедно с броя на посочилите ги студенти.

2.3. Мотиви за продължаване на обучението в магистърска програма

Мотивите най-общо дефинираме като отношение между стремежите на личността и условията за тяхното осъществяване. Взимането на решение за продължаване на образованието в магистърска програма обикновено е мотивирано от различни съображения като броя и значимостта на мотивите са различни при всеки студент. Мотивите, които сме предложили в анкетната карта, не изчерпват всички възможни съображения за избор на магистратура, но може да се приеме с голяма степен на сигурност, че са основните. Социологическият подход, който сме възприели предлага на респондентите твърдения, които те оценяват по скала от 1 до 5 съобразно субективната им значимост - 5 означава „Изцяло съм съгласен”, а 1 – „Изобщо не съм съгласен”. Емпиричните данни за това, какво би накарало студентите да продължат образованието си в магистърските програми след дипломирането си като бакалаври са представени на таблица 5.

Таблица 5

РАНГЛИСТА НА ТВЪРДЕНИЯТА, КОИТО ИЗРАЗЯВАТ ЛИЧНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ НА СТУДЕНТА ЗА ОБУЧЕНИЕ В МАГИСТЪРСКА СТЕПЕН (СРЕДНИ ОЦЕНКИ)

Съображения	Средна оценка	Стандартно отклонение
Задълбочаване на знанията в определена област, към която проявяват интерес	4,46	0,83
Престижно е да получиш магистърска степен в СУ „Св. Климент Охридски”	3,88	1,14
Престижно е да получиш магистърска степен в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”	3,78	1,11
Качеството на подготовка на студенти в ОКС „магистър“ в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” е на високо ниво	3,66	1,06
Придобита ОКС „магистър“ дава възможност за намиране на по-престижна работа в България	3,65	1,07
Придобита ОКС „магистър“ дава възможност за намиране на по-високо платена работа	3,65	1,00
Качеството на подготовка в ОКС „магистър“ в СУ „Св. Климент Охридски” е на високо ниво	3,62	1,04
Получаването само на ОКС „бакалавър“ не е достатъчно, за да се изградиш като специалист с висше образование	3,60	1,33
Магистърската степен дава възможност за заемане на ръководна и управленска позиция	3,49	1,14
Придобита ОКС „магистър“ дава възможност за намиране на работа в чужбина	3,33	1,04

Водещ мотив за избор на магистърска програма е задълбочаването на знанията в определена област, към която респондентите проявяват интерес, оценен съответно със средна оценка 4,46 и с най-голямо единодушие сред всички анкетираните. Над четири пети от анкетираните са съгласни с това твърдение. Този мотив, който отразява и личните предпочитания към определена проблематика изпъква с оценката си над всички останали съображения, ръководещи студентите.

Престижът на полученото образование (общо за Софийски университет и в Историческия факултет), и качеството на подготовката във факултета са също мотиви с висока значимост за бакалаврите. Средните оценки за тези мотиви са съответно: 3,88 ("Престижно е да получиш магистърска степен в СУ „Св. Климент Охридски"); 3,78 за "Престижно е да получиш магистърска степен в Историческия факултет" и 3,66 - "Качеството на подготовка на студенти в ОКС „магистър“ в Историческия факултет".

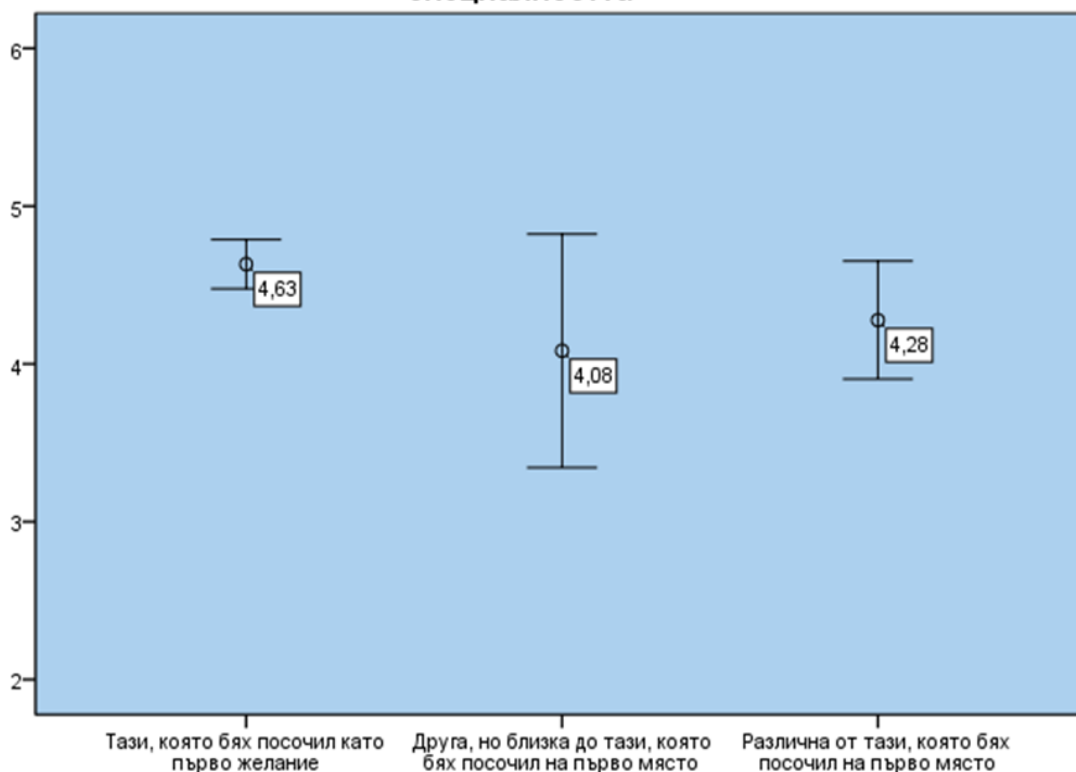
Следващата група мотиви, подредени спрямо средната оценка поставена от студентите, са възможностите за по-престижна и по-високо платена работа. И двата мотива са получили оценка 3,65.

Най-ниска средна оценка - 3,33 е получил мотивът, отнасящ се до това, че придобитата образователна степен "магистър" дава възможност за намиране на работа в чужбина.

Общата картина на различните академични характеристики като среден успех, работа успоредно със следването и изучаването на желана специалност не показва съществено влияние на някой от тези фактори върху мотивацията на студентите да продължат обучението си след бакалавърската степен.

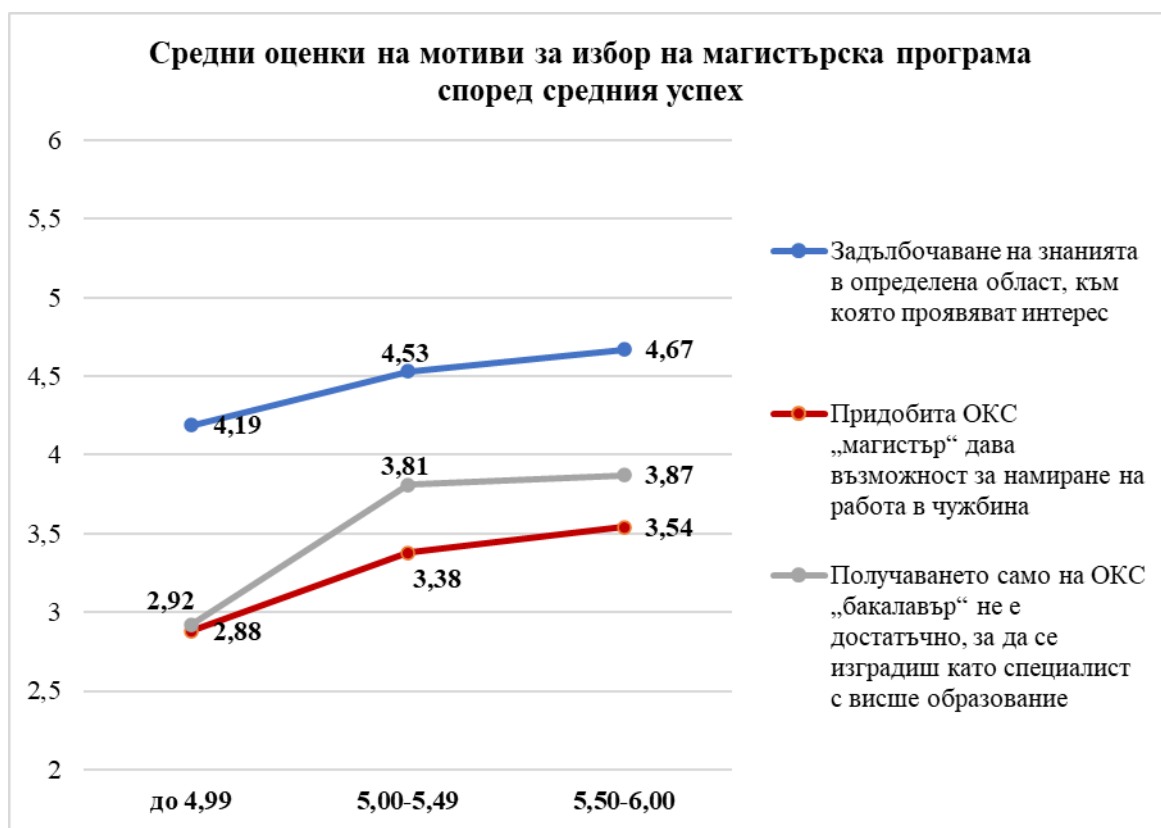
В зависимост от това, колко желана е специалността, която изучават в бакалавърската степен, анкетираните студенти дават близки по значимост оценки на твърденията, изразяващи личните им съображения за избор на магистърска програма. Единствените съществени разлики са при значението на мотива *„задълбочаване на знанията в определена област, към която проявявам интерес“*. Най-високата средна оценка (и с голямо единомислие) за този мотив е поставена от студентите, изучаващи най-желаната специалност.

Средна оценка и стандартно отклонение на мотива "задълбочаване на знанието в определена област" според степента на желание на специалността

Трудовата ангажираност на анкетиранията лица не диференцира значимо степента на важност на различните съображения, ръководещи студентите при взимане на решение за кандидатстване за магистратура.

Най-много значими разлики в мотивацията на студентите при избора им на магистратура се наблюдават в зависимост от средния успех. При три от предложените за оценка десет съображения за избор има статистически значими различия в оценките между групите по успех - *задълбочаване на знанията в определена област*, възможността, която дава магистърската степен за *намиране на работа в чужбина* и нагласата, че *бакалавърската степен не е достатъчна, за да се изградиш като добър специалист*. Студентите с отличен успех дават значимо по-високи оценки на всеки от изброените по-горе мотива за избор на магистратура или казано по друг начин - колкото по-висок среден успех имат студентите, толкова по-добре са оценили тези три подбуди за продължаване в следващата степен на образование.

Данните за мотивите, които ръководят студентите в последните години от следването в бакалавърска програма да изберат магистратура и да продължат обучението си показват, че повечето студенти вече са взели решението за това и са подготвени към каква програма и университет ще се насочат конкретно. По-големите дялове от бакалаврите на факултета, които следват своята най-желана специалност ще кандидатстват за магистърска програма именно в специалността, която изучават в момента. Основните съображения, ръководещи студентите, са свързани със задълбочаване на знанията в определена област на интерес, с престижа на институцията и с качеството на образование, което им се предлага във факултета.

2.4. Прием на студенти магистри в СУ „Св. Климент Охридски“ и в Исторически факултет

Условията за прием в магистърските програми на Софийския университет предполагат голяма свобода на факултетите при организацията на този процес. Особено за местата срещу заплащане, факултетите могат да поставят сами ограничения или да направят приема много свободен (ограничен само от законовите изисквания).

Мненията на студентите за това, каква система за прием те предпочитат, са важни, защото доверието, че ще бъдат приети, ако отговорят на определени условия, е част от процеса на избор на магистърска програма и място на обучението.

2.4.1. Мнения на анкетираниите студенти за системата за прием на студенти-магистри в СУ „Св. Климент Охридски”

Най-голям дял от участвалите в анкетата студенти – близо две трети, са на мнение, че кандидат-магистрите трябва да се приемат с диплома за завършено висше образование от определен успех нагоре. Това са студентите, които са склонни да приемат най-голяма степен на свобода в приема. Оценка на знанията от компетентна комисия също се приема от анкетираниите. Малко над две пети се доверяват на този вариант за отсяване на кандидатите. Данните са представени на таблица 6.

Таблица 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА ВЪПРОСА КАК ТРЯБВА ДА БЪДАТ ПРИЕМАНИ СТУДЕНТИ-МАГИСТРИ В СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” (В %)

Как трябва да бъдат приемани студенти магистри в СУ „Св. Климент Охридски”	%
Да се приема всеки, който има диплома за завършено висше образование с определен допустим среден успех	65,7
Чрез тестова система за прием	19,0
Да се оценяват знанията на кандидата в беседа с компетентна комисия	41,9
Чрез мотивационно писмо	22,9
Чрез писмен изпит по предварително зададен въпросник	22,9
Общо	172,4

Забележка: Сборът на процентите е повече от 100,0%, тъй като въпросът позволява повече от един отговор.

В отговора „По друг начин” анкетираниите студенти са посочвали в писмен вид главно различни комбинации на предложените варианти. Отговорите са представени изчерпателно в *Приложение 3*.

Мненията на студентите за начините на прием на магистри не се различават значимо в зависимост от диференциращите съвкупността фактори с изключение по среден успех към твърдението "да се оценяват знанията на кандидата в беседа с компетентна комисия". Този вариант на прием логично е предпочитан от студентите-отличници и групата на бакалаврите с успех от 5,00 до 5,49.

2.4.2. Мнения на анкетиранияте студенти за организацията на прием в магистърските програми на Историческия факултет

В анкетната карта е включен и въпрос, отнасящ се до организацията на приема в магистърските програми на Историческия факултет. Попитахме студентите дали според тях, изпит трябва да се организира за всяка от програмите, или всички програми в едно професионално направление да имат общ изпит. Получените данни от отговорите на този въпрос са представени на таблица 7.

Таблица 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА ВЪПРОСА КАКВА ДА БЪДЕ ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ПРИЕМ В МАГИСТЪРСКИТЕ ПРОГРАМИ НА ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ (В %)

Каква да бъде организацията на прием в магистърските програми	%
Да има различни изпити за всяка магистърска програма	79,2
Да има общ изпит за всички магистърски програми от едно професионално направление	17,7
Друго	3,1
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са 9,4%.

Мнозинството от участващите в анкетата студенти – 79,2%, са на мнение, че трябва да има различни изпити за всяка магистърска програма, а 17,7% смятат, че е необходим общ изпит за всяко отделно професионално направление. Специализираните изпити за всяка програма се предпочитат от всички групи студенти. Това предпочитание към отделен изпит за всяка магистърска програма е косвен индикатор, че студентите гледат на магистратурата като повишаване на квалификацията и знанията именно в определена област и за тях не е важно просто да бъдат приети в някоя от магистърските програми. В отговор "Друго" анкетиранияте студенти са посочвали в писмен вид мнения, които се отнасят по-скоро до начините за прием на студенти-магистри в СУ „Св. Климент Охридски”, а не до организацията. Тези отговори са представени изчерпателно в *Приложение 4*.

3. Предложения, забележки и препоръки на студентите към ръководството на Исторически факултет

В анкетната карта на социологическото изследване за нагласите на студентите в последните два курса от обучение в бакалавърските програми на Исторически факултет е включен отворен въпрос, отнасящ се до предложенията, препоръките и забележките на респондентите към ръководството на факултета. Целта на тези въпроси е да се даде

възможност на студентите да изразят непринудено всичко онова, което ги вълнува и се отнася до учебния процес и до конкретния предмет на изследването. На този въпрос са се отзовали 20 студенти. Споделените мнения са свързани както с темата на изследването – магистърските програми, така и по въпроси на обучението, които засягат бакалавърската степен.

По отношение на магистърските програми студентите предлагат:

- Информация на евентуални практики в чужбина и възможност за изучаване на факултативни дисциплини; *"по-модерно и по-практически насочени"* дисциплини
- Организиране на събития, свързани с магистърските програми; по-добра комуникация между факултет-студент; създаване и поддържане на уеб-страница за всяка магистърска програма, с богато и изчерпателно съдържание;
- Гостуващи лектори от други катедри и факултети на СУ, от други български и чуждестранни университети, от БАН
- Разширяване на учебния план; съкращаване на учебния план
- Възможност за надграждане на работата свързана с тема по интерес, по която студентът работи от бакалавърска степен
- Помощ в кариерното развитие - осигуряване на контакти с евентуални работодатели

По отношение на обучението в бакалавърската степен студентите са обръщали внимание на:

- Възможност за запис на лекциите
- Отмяна на зелените сертификати и възстановяване на присъствената форма на обучение
- Възможност за изучаване на факултативни дисциплини, в т.ч. западен език; повече практически занятия; по-голяма свобода при избора на дисциплини
- Задължително оповестяване на критериите за оценяване
- Препоръки към преподавателите: *"да бъдат по-търпеливи и разбиращи... да се вземе под въпрос как...се държат със студентите по време на"*

провеждането на учебния час", "да бъдат по-сериозни към предаването на материала, да влизат редовно на лекции и упражнения"

Нередактираните отговори на студентите са представени в *Приложение 5*.

Едномерни процентни разпределения на данните за магистърски програми на студентите в последни курсове в ОКС "Бакалавър" на Исторически факултет

Възнамерявате ли да продължите образованието си в образователно-квалификационна степен „магистър“?	%
Да	81,1
Не	6,6
Още не съм мислил(а) по този въпрос	12,3
Общо	100,0

Ако желаете да се обучавате в образователно-квалификационна степен "магистър", то към каква магистърска програма бихте се насочили? (Въпросът позволява повече от един отговор.)	%
Към магистърска програма в специалността, която изучавам в момента	49,1
Към магистърска програма в друга специалност от факултета	17,0
Към магистърска програма в друг факултет от СУ „Св. Климент Охридски“	24,5
Към магистърска програма в друго висше училище	16,0
Към магистърска програма в университет в чужбина	10,4
Все още не съм решил(а) към каква магистърска програма ще се насоча	20,8
Общо	137,7

Към коя от изброените по-долу магистърски програми проявявате интерес? (Въпросът позволява повече от един отговор.)	%
Античност и средновековие	20,0
Българското средновековие: държава, общество и култура	8,9
Възраждане и памет	12,2
Модерна България: държава и общество (края на XIX – началото на XXI век)	12,2
Християнство и ислям на Балканите	14,4
Европейски Югоизток	7,8
Дипломатия и разузнаване на Балканите	18,9
Кризи, конфликти и дипломатия в световната политика	20,0
История и съвременност на Русия, Източна Азия и Евразия	12,2
Историко-етнически модели на националната сигурност	4,4
Дигитална хуманитаристика / Digital Humanities	6,7
Регионални измерения на глобалните тенденции - Китай, Източна и Югоизточна Европа, 19-21 век/ Regional dimensions of Global Tendencies – China, East and South-East Europe, 19-21st centuries	7,8
Археология	14,4
Археометрия	4,4
Етнология и културна антропология	16,7
Културен туризъм	14,4
Документални и архивни ресурси	5,6
Музеология	5,6
Общо	206,7

По-долу са изброени някои от възможностите, които се откриват пред всеки млад човек, успешно завършил обучението си в ОКС „бакалавър“. Моля, посочете в каква степен бихте предпочели да се възползвате от всяка от изброените възможности:	Не бих предпочел (в %)	По-скоро не бих предпочел (в %)	Без определено предпочитание (в %)	По-скоро бих предпочел (в %)	Бих предпочел на всяка цена (в %)	Общо (в %)
Продължаване на обучението в ОКС „магистър“	4,8	2,9	4,8	33,7	53,8	100,0
Продължаване на обучението в ОНС „доктор“	19,4	11,2	19,4	28,6	21,4	100,0
Учителска работа в средното училище	19,4	10,7	18,4	28,2	23,3	100,0
Преподавателска работа във факултета, ако ми бъде предложено	18,6	11,8	16,7	31,4	21,6	100,0
Работа в практиката по специалността, придобита в ОКС „бакалавър“	6,9	5,9	14,7	42,2	30,4	100,0
Научноизследователска работа	15,7	8,8	14,7	43,1	17,6	100,0
Работа на управленска и ръководна позиция	9,1	8,1	22,2	39,4	21,2	100,0
Започване на собствен бизнес	26,7	9,9	20,8	26,7	15,8	100,0
Работа в чужбина	33,7	23,8	16,8	21,8	4,0	100,0
Напускане на страната и трайно установяване в чужбина	56,4	17,8	18,8	6,9	-	100,0

Как, според Вас, трябва да бъдат приемани студенти за обучение в ОКС „магистър“ в СУ „Св. Климент Охридски“? (Въпросът позволява повече от един отговор.)	%
Да се приема всеки, който има диплома за завършено висше образование с определен допустим среден успех	65,7
Чрез тестова система за прием	19,0
Да се оценяват знанията на кандидата в беседа с компетентна комисия	41,9
Чрез мотивационно писмо	22,9
Чрез писмен изпит по предварително зададен въпросник	22,9
Общо	172,4

По-долу са представени твърдения, отнасящи се до мотивите за избор на магистърска програма. Моля, посочете в каква степен всяко едно от тези твърдения изразява и Вашите лични съображения при избор на магистърска програма:	Изобщо не съм съгласен (в %)	По-скоро не съм съгласен (в %)	Без определено предпочитание (в %)	По-скоро съм съгласен (в %)	Изцяло съм съгласен (в %)	Общо (в %)
Задълбочаване на знанията в определена област, към която проявявам интерес	2,0	1,0	6,9	29,7	60,4	100,0
Престижно е да получиш магистърска степен в СУ „Св. Климент Охридски”	5,0	8,0	17,0	34,0	36,0	100,0
Престижно е да получиш магистърска степен в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”	6,0	4,0	26,0	34,0	30,0	100,0
Придобита ОКС „магистър“ дава възможност за намиране на по-престижна работа в България	7,0	4,0	26,0	43,0	20,0	100,0
Придобита ОКС „магистър“ дава възможност за намиране на работа в чужбина	8,0	9,0	34,0	40,0	9,0	100,0
Придобита ОКС „магистър“ дава възможност за намиране на по-високо платена работа	5,0	6,0	26,0	45,0	18,0	100,0
Качеството на подготовка в ОКС „магистър“ в СУ „Св. Климент Охридски” е на високо ниво	5,0	3,0	41,0	27,0	24,0	100,0
Качеството на подготовка на студенти в ОКС „магистър“ в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” е на високо ниво	5,0	3,0	39,0	27,0	26,0	100,0
Магистърската степен дава възможност за заемане на ръководна и управленска позиция	9,0	5,0	34,0	32,0	20,0	100,0

Получаването само на ОКС „бакалавър“ не е достатъчно, за да се изградиш като специалист с висше образование	9,0	16,0	13,0	30,0	32,0	100,0
---	-----	------	------	------	------	--------------

Каква, според Вас, трябва да бъде организацията на приема в магистърски програми на Историческия факултет?	%
Да има различни изпити за всяка магистърска програма	79,2
Да има общ изпит за всички магистърски програми от едно професионално направление	17,7
Друго	3,1
Общо	100,0

Каква е специалността, която изучавате в момента?	%
Тази, която бях посочил като първо желание	69,4
Друга, но близка до тази, която бях посочил на първо място	12,2
Различна от тази, която бях посочил на първо място	18,4
Общо	100,0

Работите ли по време на следването?	%
Да, по специалността	10,2
Да, в друга област	45,9
Не	43,9
Общо	100,0

Вие сте:	%
Български студент	100,0
Чуждестранен студент	-
Общо	100,0

Вие сте студент в специалност:	%
История	43,9
Археология	10,2
Етнология	6,1
Етнология и културна антропология	2,0
История и география	4,1
Архивистика и документалистика	10,2
История и геополитика на Балканите	15,3
История и философия	3,1
Хebraистика	2,0
История и чужд език	3,1
Общо	100,0

Непосочилите отговор на този въпрос са 7,5%

Вашият среден успех от следването досега е:	%
До 3,99	-
От 4,00 до 4,49	7,2
От 4,50 до 4,99	19,6
От 5,00 до 5,49	33,0
От 5,50 до 6,00	40,2
Общо	100,0

Вашият пол е:	%
Жена	51,0
Мъж	49,0
Общо	100,0

Ако сега Ви предстои да постъпите в Университета, каква специалност бихте избрали?	%
Тази, по която се обучавам в момента	62,9
Близка до тази, по която се обучавам в момента	13,4
Различна от тази, по която се обучавам в момента	23,7
Общо	100,0

Области на интереси за продължаване на обучението в магистратура

Област на интереси	Брой посочвания
1. Близкоизточни изследвания: Общество и култура на арабския свят	1
2. Етномузикология	1
3. Изкуствознание	1
4. Информационни технологии	1
5. История и съвременност на философията	1
6. История на България (XV-XVII в.)	1
7. Комуникация: език, литература, медии	1
8. Логопедия	2
9. Мениджмънт	1
10. Педагогика	3
11. Човешки ресурси	1
12. Съвременна история	1

**Свободни отговори на въпроса как да се приемат магистри в Софийски
Университет и Исторически факултет**

1. Това е строго дефинирано в Закона за висшето образование и в Правилника за дейността на СУ.
2. Комисията е добър вариант, по-скоро с разговор за мечтите и желанието на човек да продължи образованието си. Да бъде чуто.
3. Да се проведе беседа, но и разговор с личните желания, амбиции, интереси и цели на студента.

Свободни отговори на въпроса каква да е организацията на приема на магистри в Исторически факултет

1. Беседа с компетентна комисия, за да се добие по-добра представа за знанията и интересите на кандидата. Все пак да се взема под внимание, както и да играе роля в класирането, дипломата на кандидат-магистъра.
2. Ако е завършил бакалавър в същия факултет , с оценка от дипломат
3. Събеседване

Препоръки и предложения към ръководството на факултета

1. Хубаво е да се говори с преподавателите всяка лекция, независимо дали сме присъствено или онлайн, да се записва и качва в системата (но само за определено време), за да е достъпна за всички- модел, който съм видяла в западноевропейски университети. Понякога само “един прочит” не стига. Досега сама съм агитирала подобни практики, но някои професори не дават да ги записваме. Но питам- ако имаш наистина основателна причина да не присъстваш, защо това да е причината и да нямаш достъп до лекцията, записана в реално време? Според мен това трябва да се подобри- да има повече достъпност до лекциите.
2. Отмяна на зелените сертификати в университета.
3. Не знам какво ниво на подготовка предоставят магистърските степени, тъй като нямам лични впечатления. Но като бакалавър имам неприятния опит да не бъде допускана да уча факултативни дисциплини, които биха ми помогнали за реализация в България и в чужбина, или биха повдигнали нивото на знанията ми в сферата, в която се обучавам. Всеки трябва да може да учи каквото поиска, особено при наличие на желание за допълнителен труд и развитие, а не да му бива отказвано знанието по тривиални причини. Надявам се при магистърските програми да няма същия проблем, но предполагам той по-скоро се отнася до организацията на университета. Също така по програма в първи курс се предполага извършване на теренна практика, която не беше извършена. Планирана ли е практика в магистърските програми и дали тя ще се извърши реално са различни въпроси. Освен това, за да се сравняват магистърски програми в Софийския университет и тези в чуждестранни университети, има ли възможност за практика в чужбина? Все пак изследователската дейност в сферата на историята се развива главно в чужбина, поради липса на желание, интерес и ресурси от страна на България.
4. Единственото, което бих искала, е присъствено обучение, защото това е единственият вариант за качествено, адекватно и смислено университетско образование. И е доста тъжно за преподавателите, които преподават с любов и отдаденост учебния материал пред екрани, които НЕ могат да заменят очите на студентите в аудиториите, попиващи всяка дума, всяко движение и жест.

5. "По-развити уеб-страници на всяка магистърска програма. Организиране на събития, които показват и предлагат магистърските програми пред студентите от факултета (и не само). Така и студентите и преподавателите ще се ориентират по-добре с кого искат да работят. Мотивация и описание на всеки от курсове от програмите.. с каква цел присъства и как ще я изпълни."
6. Покани за гостуващи лектори от други катедри и факултети на СУ, от други български и чуждестранни университети, от БАН, които съдържателно и тематично да разнообразят магистърската програма по Етнология и културна антропология от курсовете в бакалавърската програма на тази специалност.
7. Изключително доволен съм от високото академично равнище на преподаване в специалност "История", бакалавърска степен. Молбата ми е да бъде улеснено записването на език като факултативен курс в рамките на друга образователно-квалификационна степен. Познаването на класически и модерни езици е условие sine qua non за всеки историк, в ущърб на студентите е да не могат да слушат който курс искат при наличието на толкова добри специалисти в Университета.
8. За взимането на Бакалавър по която и да е специалност е нужно повече наблягане върху практическите части на специалността, отколкото на нещата, които се зубрят за да се минат. Например - много по-важно е за един бъдещ учител да знае как да преподава урок по История отколкото да знае през коя година какво се е случило в някоя си държава. Много по-важно според мен е учителят да има идеи, а и да му се дава шанс да ги развива чрез различни практически занятия в 4ти курс отколкото да има 10 изпита напълно различни от практиката/стажа, които почти с нищо няма да допринесат за неговото бъдещо преподаване и реализиране като преподавател. Все пак материалът, който се преподава от 1ви до 12ти клас е много, много по-сбит и учителят има 35-40 минути да го предаде - много по-важно е как ще предаде материалът, а не колко години/дати/събития може да издиктува на учениците. Второто се помни за месец, два максимум три, но първото - впечатлението, което учителят оставя в учениците - завинаги. Именно първото трябва да се развива.
9. Нека магистърската степен да предлага повече възможности за развитие в повече сфери, като и препоръчам да се разшири учебният план!
10. Студентите на които им предстои да запишат магистърска степен на обучение нямат представа за възможностите, които им се отварят завършвайки отделните курсове. По-добра комуникация между факултета и студентите би била полезна

и за двете страни и ще се върне идеята за вече не толкова популярното обръщение "Алма матер" която се използва главно от преподавателите.

11. "Здравейте! Не съм проучвал въпроса с магистърските програми, тъй като все още съм в бакалавърския си период, но ми се струва, че би било чудесно, ако разработван въпрос в бакалавърска степен може да продължи да се разработва и в магистърската. Ако съществува такава възможност, добре, а ако не съществува, може да се помисли в тази посока. Остане здрав и се пазете!"
12. По-добре да нямам препоръки, тъй като репутацията на СУ ще падне на долу, че за 4 години съм чул и видял много неща!!
13. Да бъде съкратен учебния план и да се наблегне главно към предмети засягащи специалност, която се изучава!
14. "Изказвам адмирации към подобен тип анкети - мисля, че са добър начин за разбиране настроението на хората, в случая студентите. Разбирам, че университета има установена практика за учебния процес, която е трудно да бъде реструктурирана, но липсата на избор за свободно изучаване на предмети ме фрустрира на моменти. Знам, че мога да подам декларация в отдел 'Студенти', ако искам да бъда включен в някой предмет, но след като имам вече наситена програма, това е трудно, тъй като изпитите стават много. Затова нещото, което мисля, че ще е добра практика, е предоставянето на определено количество свободни кредити за изучаване на предмети, които не са предварително установени, като да кажем специализации и т.н. В обобщение държа да отбележа, че съм много доволен от обучението си в Софийски университет, но, разбира се, си мисля, че винаги може да има подобрения."
15. Бих се радвал да видя повече разяснения относно самите магистратури- аз имам интерес към "Античност и средновековие", "История на Русия и Евразия" и също за "Кризис и конфликти".
16. Университетът и факултетът да осигурят контакти с евентуални работодатели, които проявяват интерес към наемане на завършилите кадри, това ще увеличи продуктивността и имиджа на институцията.
17. Предложението ми е преподавателите от катедрата по история специално в момента ,които преподават на трети курс специалност История , да бъдат по-търпеливи и разбиращи че някои студенти работят на няколко места и нямат особена възможност винаги да присъстват. Бих желала да се вземе под въпрос

как преподавателите се държат със студентите по време на провеждането на учебния час

18. Преподавателите да бъдат по-сериозно към предаването на материала, да влизат редовно на лекции и упражнения. Обучението да бъде насочено по-към практически занятия, а не толкова към теория. Да отпаднат повечето исторически предмети. Те нямат пряка насоченост към нашата професия.
19. "Силно се надявам, дисциплините в магистърските програми да бъдат по-модерно и по-практически насочени. Университетът да се стреми да подготвя нужни, а не ненужни специалисти, за да имаме по-голям шанс за реализация след завършване на обучението си. Да бъдат привлечени повече млади специалисти и гост лектори."
20. Специалност "Археология" да бъде 5-годишен курс със завършена степен "магистър", защото степен "бакалавър" в тази сфера не предлага възможности за развитие, които да могат да разграничат степента на образование. В работната среда завършил или не завършил степен "бакалавър" са еквивалентни.